

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299
Tel: 212-290-4700
Fax: 212-736-1300
Email: hrwnyc@hrw.org

HUMAN
RIGHTS
WATCH

פרסום מיידי

www.hrw.org

MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA DIVISION

Sarah Leah Whitson, *Executive Director*
Joe Stork, *Deputy Director*
Fadi al-Qadi, *Regional Advocate*
Eric Goldstein, *Research Director*
Hania Mufti, *London Office Director*
Lucy Mair, *Researcher*
Hadi Ghaemi, *Researcher*
Christoph Wilcke, *Researcher*
Nadim Houry, *Researcher*
Tarek Radwan, *Associate*
Assef Ashraf, *Associate*

ADVISORY COMMITTEE

Shibley Telhami, *Chair*
Kathleen Peratis, *Vice Chair*
Bruce Rabb, *Vice Chair*
Gary G. Sick, *Vice Chair*
Amal Abdel Hadi
Lisa Anderson
Shaul Bakhash
M. Cherif Bassiouni
Martin Blumenthal
Nathan Brown
Paul Chevigny
Helena Cobban
Hassan Elmasry
Edith Everett
Mansour Farhang
Christopher E. George
Rita E. Hauser
Robert James
Edy Kaufman
Marina Pinto Kaufman
Samir Khalaf
Ann M. Lesch
Robert Malley
Stephen P. Marks
Rolando Matalon
Philip Mattar
Habib Nassar
Sheila Nemazee
Nader Mousavizadeh
Trevor Pears
Jean-Francois Seznec
Charles Shamas
Mustapha Tili
Napoleon B. Williams, Jr.

HUMAN RIGHTS WATCH

Kenneth Roth, *Executive Director*
Michele Alexander, *Development & Outreach Director*
Carroll Bogert, *Associate Director*
Barbara Guglielmo, *Finance & Administration Director*
Peggy Hicks, *Global Advocacy Director*
Iain Levine, *Program Director*
Dinah PoKempner, *General Counsel*
James Ross, *Senior Legal Advisor*
Joe Saunders, *Deputy Program Director*
Wilder Tayler, *Legal and Policy Director*
Jane Olson, *Chair, Board of Directors*

לבנון: יש להגן על אזרחים מפני תחמושת שלא התפוצצה סכנה לאזרחים ולעובדי ארגוני הסיוע מנפלי תחמושת

(ביירות, 16 באוגוסט 2006) – כמויות גדולות מאוד של תחמושת שלא התפוצצה (נפלים) כתוצאה מ-33 ימי לחימה כבדה בלבנון מהוות סכנת חיים וסכנת פגיעה לאזרחים – כך מסר היום ארגון Human Rights Watch. שרידי המלחמה הקטלניים, לרבות פצצות שהוטלו ממטוסים, פגזי ארטילריה, טילים ופצצונות מצר, מהווים סכנה לאזרחים העקורים שחוזרים לדרום לבנון ולארגוני הסעד שעוסקים בחלוקת סיוע הומניטארי.

לדברי ארגון Human Rights Watch, נדרשות פעולות דחופות על מנת לאבטח, לסמן ולנטר את האזורים הנגועים, וכן כדי לקדם תוכניות לניקוי האזורים האלה בהקדם האפשרי. על הצבא הישראלי ועל חיזבאללה למסור מידע אודות אזורי המטרה ואודות כלי הנשק שבהם נעשה שימוש לרשויות המקומיות ולארגונים השונים של האו"ם, שמשמיתם היא להגן על אזרחים ועל הפעילות ההומניטארית בדרום לבנון מפני סכנה קטלנית.

"חזרת האנשים לביתם רק החלה וכבר אנחנו מקבלים דיווחים על אזרחים שנפצעו", אומר מרק גרלאסקו, אנליסט צבאי בכיר בארגון Human Rights Watch. "תחמושת שלא התפוצצה הפכה לבעיה רחבת-היקף בדרום לבנון. עתה, כשהפסקת האש נכנסה לתוקפה, חלה חובה על כל הצדדים לסכסוך לסייע בהגנה על האוכלוסייה האזרחית מפני השרידים הנפוצים של המלחמה".

הניסיון שנצבר בארגון Human Rights Watch מפעולותיו באזורי סכסוך כגון קוסובו, אפגניסטן ועיראק מצביע על כך שקיים סיכון ממשי לכך שאלפי בני אדם ייהרגו או ייפצעו באופן חמור אם הבעיה לא תטופל על ידי הצדדים שנלחמו ועל ידי הארגונים ההומניטאריים.

חלק ניכר מהבעיה נובע מההפצצות ומהתקפות הארטילריה הישראליות בתקופת הלחימה האחרונה, שגרמו לנזקים בהיקף רחב לכבישים, לכפרים ולקהילות באזורים שדרום, דרום מערב ומזרח לבנון. תחמושת שלא התפוצצה זרועה עתה באזורים אלה. צוותי פינוי מוקשים מתחילים עתה בסימון ובניקוי של אזורים שונים, לרבות אתרים שבהם יש פצצונות מצרר שלא התפוצצו. במידה פחותה, גם חיזבאללה תרם לקיומה של בעיה זו.

ארגון Human Rights Watch קורא לכל הצדדים שיש להם נוכחות באזור לנקוט את כל האמצעים האפשריים על מנת להזהיר את אנשים החיים או פועלים בדרום לבנון מפני הסכנה, ולאפשר את הרחקתם של אזרחים מאזורים שנגועים בתחמושת שלא התפוצצה. אמצעים כאמור כוללים סימון וניטור של האזורים הנגועים שבשליטתם, חינוך הציבור בדבר החשיבות של הימנעות מנגיעה בתחמושת שלא התפוצצה, ושיתוף במידע בין כל הצדדים לסכסוך בכל הקשור

לסוגים, לכמויות ולמיקום של כלי נשק שבהם נעשה שימוש, על מנת לאפשר את פינויים.

על פי אומדן שנעשה לאחרונה על ידי האו"ם בעניין האיום הנשקף מתחמושת שלא התפוצצה:

- כוחות צה"ל הטילו בממוצע 200-300 פצצות מידי יום על אזורים שסמוכים לגבול, וכמות דומה, לכל הפחות, של פצצות על שאר האזורים בדרום לבנון. בנוסף להפצצה רחבת ההיקף של אזורים בדרום ביירות ובבקעת הלבנון, הלוחמה הזו הותירה מאחוריה סיכון רב מפצצות שלא התפוצצו, לרבות פצצות של רבע טונה, חצי טונה וטונה;
- צה"ל שיגר בממוצע 200-300 טילי אוויר-קרקע מידי יום על אזורים שסמוכים לגבול, ומספר דומה, לכל הפחות, של טילים על שאר האזורים בדרום לבנון;
- צה"ל ירה כ-2,000 מטחי ארטילריה מידי יום על אזורים שסמוכים לגבול, ומספר דומה, לכל הפחות, של מטחי ארטילריה על שאר האזורים בדרום לבנון;
- חיזבאללה עשה שימוש בכלי נשק כגון מרגמות, שידועות לשמצה כבעלות אחוזי נפל גבוהים;
- צה"ל וחיזבאללה ניהלו קרבות קרקעיים משמעותיים, שהתמקדו בעיקר בכפרים מרוואחין, בינת ג'ביל/מרון א-ראס, חים וכפר כלא/אל-טייבה. שני הצדדים עשו שימוש נרחב בנשק קל ובמערכות שיגור טילים קלות. התקפות צה"ל על כלי הנשק ומאגרי התחמושת של חיזבאללה, שהביאו להשמדת כל נשק רבים, גרמו גם הן לפיזור של תחמושת בסביבה הקרובה.

רקע

המלחמה האחרונה החריפה בעיה שקיימת כבר זמן רב בכל הנוגע לתחמושת שלא התפוצצה בלבנון. כוחות חמושים ממספר מדינות, לרבות לבנון, ישראל, סוריה וארצות הברית, וכן מספר גדול של קבוצות וארגונים חמושים שאינם מדינות, עשו שימוש נרחב בתחמושת נפיצה ובמוקשים בתקופות שונות, החל מראשיתה של מלחמת האזרחים בשנת 1975 ועד לסיום הכיבוש הישראלי בדרום לבנון בשנת 2000. כתוצאה מכך, ניתן למצוא מוקשים נגד-אדם, מוקשים נגד-רכב ותחמושת שלא התפוצצה (כולל פצצונות מצרר) בכל רחבי לבנון. בשנת 2004 לבדה השקיעו ממשלת לבנון ותורמים בינלאומיים סכום של 13.6 מיליון דולר באיתור ובפינוי תחמושת שלא התפוצצה, בחינוך הציבור בדבר הסכנה הטמונה בתחמושת שלא התפוצצה, ובסיוע לנפגעים. הסכסוך הנוכחי הפך את הבעיות האלה למורכבות הרבה יותר.

בסקר ארצי בדבר ההשפעה של מוקשים שערכה בשנת 2003 אגודת הצדקה הבריטית Mines Advisory Group הוצגה ההערכה שמוקשים ו/או תחמושת שלא התפוצצה השפיעו במידה כלשהי על כ-22 מתוך 24 המחוזות בלבנון, המשתרעים על שטח כולל של 137 קמ"ר. על פי הסקר, השטח הנוגע סיכל פיתוח סוציו-אקונומי, והשפיע על יותר מ-30 אחוזים מאוכלוסיית המדינה בת 3.7 מיליון התושבים. ההערכה היא ש-75 אחוזים מתוך למעלה מ-400,000 המוקשים שעדיין טמונים בשטח נמצאים בסביבתו הקרובה של הקו הכחול שסומן על ידי האו"ם בגבול שבין לבנון לישראל, ומשפיעים על יותר מ-90,000 תושבים. יתר 100,000 המוקשים מפוזרים בכל רחבי המדינה.

בדו"ח *Landmine Monitor Report 2005* תועדו 14 מקרים חדשים של נפגעי מוקשים/תחמושת שלא התפוצצה בלבנון בשנת 2004, לרבות שני הרוגים ו-12 פצועים. כל הקורבנות היו אזרחים, וביניהם אשה אחת ושלושה ילדים מתחת לגיל 18. בחודש יוני 2005 נמסר על ידי צבא לבנון שמאז 1970 זוהו בלבנון 3,975 נפגעי מוקשים (1,835 הרוגים ו-2,140 פצועים), כש-34 אחוזים מבין הנפגעים היו בגילאים 31 עד 40. ישנה חשיבות עליונה לחינוך האוכלוסייה בלבנון בדבר הסכנה הנרחבת שמשקפת מתחמושת שלא התפוצצה בדרום לבנון, וחובה להוציא מייד לפועל מאמצים לפינוי תחמושת שלא התפוצצה.

ניתן לעיין בפרק על לבנון בדו"ח *Landmine Monitor Report 2005* בכתובת:

<http://www.icbl.org/lm/2005/lebanon.html>

למידע נוסף, נא לפנות אל:

בביירות, מרק גרלאסקו (אנגלית): +961-70-990597 (נייד)

בושינגטון, מרק חיזנאי (אנגלית): +1-202-612-4353

בניו יורק, פרד אברהמס (אנגלית, גרמנית): +1-917-385-7333 (נייד)

בניו יורק, שרה לאה וויטסון (אנגלית, ערבית): +1-212-216-1230

בקהיר, פאדי אל-קאדי (אנגלית, ערבית): +20-12-135-9232 (נייד)

בפריז, ריקי גולדשטיין (אנגלית, צרפתית): +33-6-20-67-27-27 (נייד)